

Psalm

118 : 1-29

Verwijzing naar het
nieuwe verbond

Schriftgedeelte: psalm 118 : 1-29

Behandeld door: Ab Klein Haneveld

:1 Looft den HEERE, want Hij is goed; want Zijne goedertierendheid is in der eeuwigheid.

Dit eerste vers van psalm 118 is eigenlijk meteen het belangrijkste. Hij wordt niet voor niets als eerste genoemd. Bovendien is het een verwijzing naar het Nieuwe Verbond, zoals we ook zullen zien in enkele andere verzen (goedertierendheid = genade, eeuwig verbond des vredes). In de eerste plaats is deze psalm een danklied, feestlied, lofzang tot Gods eer ter gelegenheid van de herbouw en inwijding van de tempel en van de terugkeer uit de ballingschap. Psalm 118 is de laatste psalm die deel uitmaakt van de psalmen 113 t/m 118. Deze zes samen worden door de Joden het hallel genoemd. Hallel betekent lof. Ze worden gezongen aan de paasmaaltijd: psalm 113 en 114 na de eerste beker (het klein hallel) en de psalmen 115-118 na de derde beker (het groot hallel). Van het groot hallel is sprake in Mattheüs 26, 30 en Marcus 14, 26. Jezus zong het met Zijn discipelen tijdens het Heilig Avondmaal. Maar ook op andere grote feesten zongen de Joden het hallel.

De Hogepriester geeft genade

De verzen 2, 3 en 4 zijn de verzen die iets zeggen over de goedertierendheid, de genade van de komende Messias. Eerst wordt vers 3 besproken.

:3 Het huis Aärons zegge nu, dat Zijne goedertierendheid in der eeuwigheid is.

Waarom staat dat er nu? Omdat het profetisch spreekt over het Nieuwe Verbond. Tijdens het Oude Verbond was Aäron hogepriester. Deze was uit de mensen genomen en was gesteld voor de mensen om bij God om vergeving te vragen voor de zonden die het volk had gedaan. (Hebreeën 5:1). Vanaf het Nieuwe Verbond heeft de Hogepriester naar de ordening van Melchizédek, Jezus Christus, alle zonden van alle mensen op Zich genomen door te sterven

aan het kruis. Dat was nu de genade van God. Hij zond Zijn Zoon. God heeft het gedaan! De mens niet. Daarom staat dit vers in deze psalm. Hebreeën 5:4-5 maakt dat ook duidelijk.

Maar die genade/goedertierenheid is ook óns deel gevallen. Wij, de gelovigen uit de heidenen, hebben uit geloof geleerd God te vrezen. Wij leven uit genade dankzij Zijn offer, dankzij Zijn goedertierendheid.

:4 Dat degenen die den HEERE vrezen, nu zeggen, dat Zijne goedertierendheid in der eeuwigheid is.

Romeinen 9:23 en met name vers 24 maakt duidelijk dat God ook ons heeft geroepen tot Zijn genade en heerlijkheid.

Verlossing uit de benauwdheid door Christus

:5 Uit de benauwdheid heb ik den HEERE aangeroepen, de HEERE heeft mij verhoord, stellende mij in de ruimte.

Dit vers heeft ons drie belangrijke dingen te zeggen. De eerste is dat het een uitspraak is van de stam Juda die teruggekeerd is uit de ballingschap. De stam was in de ruimte gesteld. Het betekent dat de stam de vrijheid had gevonden vanuit die ballingschap.

Het tweede en meest belangrijke, met het oog op het Nieuwe Verbond, is dat Jezus Christus de grootste benauwdheid heeft gekend toen Hij in het dodenrijk was en aan het kruis hing voor ons. God heeft de bede van Zijn Zoon gehoord, heeft Hem verlost uit Zijn benauwdheid en heeft Hem gesteld in de ruimte. (Hebreeën 1:3, Matth.26:64). Het derde is dat God ook óns heeft gesteld in de ruimte (= reoboth) en dat Hij ons heeft verlost van het Oude Verbond en ons heeft gezet in het Nieuwe Verbond door Jezus Christus. Maar ook: Hij heeft ons verlost uit de macht van de duisternis en heeft ons gezet in de eeuwigheid (Éfeze 2:6) *En heeft ons mede opgewekt en heeft ons mede gezet in den hemel in Christus Jezus.* Als Christen leef je in een wereld die vol is van benauwdheid. Maar je staat dan niet alleen. Dat zegt vers 6 van psalm 118:

De HEERE is bij mij, ik zal niet vrezen; wat zal een mens mij doen?

Dit vers staat in feite letterlijk zo in Romeinen 8:31: *Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?* Dat is de situatie onder het nieuwe verbond en geldt dus ook voor ons. Wat kan een mens ons nog doen?

Hulp van God in het heetst van de strijd

De drie volgende verzen 7, 8 en 9 brachten een duidelijke boodschap voor de mensen uit de tijd van Ezra en Nehemia. Onder deze twee mannen Gods werd immers de tempel herbouwd en ingewijd. Maar in deze drie verzen zit ook een grote profetische boodschap met het oog op het aanbreken van het Koninkrijk Gods. Maar eerst worden de verzen 7, 8 en 9 apart en kort behandeld.

:7 De HEERE is bij mij onder degenen die mij helpen; daarom zal ik mijnen lusten zien aan degenen die mij haten

Zoals gezegd is deze psalm onder andere geschreven ter gelegenheid van de herbouw en de inwijding van de tempel. De geschiedenis hiervan kunnen we lezen in Ezra 4 t/m 6 en Nehemia 2 t/m 7. In psalm 118:7 merkt Ab op dat er helpers en haters van het Koninkrijk Gods zijn. De helpers in de tijd van Ezra en Nehemia waren de mensen die terug mochten keren uit de ballingschap om de tempel te herbouwen. Maar de grootste Hulp was natuurlijk de HEERE zelf! Wij gaan als christen nu in deze tijd tot de Hogepriester om te ontvangen: genade, barmhartigheid en hulp (Eleazar = God is mijn hulp). Er zijn dus blijkbaar twee categorieën: helpers en haters van het Koninkrijk. Het Koninkrijk kon en kan dus nog niet zijn aangebroken, anders zouden er geen haters zijn. In de tijd van Ezra en Nehemia waren er ook haters van het Koninkrijk. De tempelbouw is immers een typologie van het nog te vestigen Koninkrijk Gods. We vinden die haters terug in Nehemia 4:8-9: *En zij maakten allen te zamen een verbintenis, dat zij zouden komen om tegen Jeruzalem te strijden en een verbijstering daarin te maken. Maar wij baden tot onzen God en zetten wacht tegen hen, dag en nacht, hunnenthalve.*

In dit ene vers zien we dus de helpers en de haters. God komt naar voren als

de grote Helper en Opbouwer van de tempel. De tegenstanders van de bouw van de tempel zijn de haters. In onze bedeling is God de bouwer van Zijn komende Koninkrijk en satan is degene die probeert dat Rijk te verwoesten en is dan ook automatisch de hater ervan. Maar de grote boodschap van het zevende vers van psalm 118 is dat de HEERE bij het volk was om de tempelbouw te voltooiën. Zo troont de HEERE op de lofgezangen van Zijn volk om Zich te verhogen en om Zijn Koninkrijk te bouwen. Wat is het Woord Gods toch rijk. (Vergelijk ook psalm 110:2).

De laatste twee van de verzen 7, 8 en 9 zeggen in feite hetzelfde. Vers 8 en 9 worden dan ook door Ab samen genomen en uitgelegd. Vers 8-9: *Het is beter tot den HEERE toevlucht te nemen dan op den mens te vertrouwen. Het is beter tot den HEERE toevlucht te nemen dan op prinsen te vertrouwen.*

Ab legt eerst vers 9 uit om daarna vers 8 te verduidelijken. In vers 9 staat dat je niet op prinsen moet vertrouwen. Prinsen staat in het Hebreeuws in het enkelvoud en wordt ook wel vertaald met Vorst. Wie is nou die Prins? Dat is de Here Jezus zelf!

De boodschap voor het volk Israël was dat men niet zijn vertrouwen moest stellen op de Prins, op de Vorst (Daniël 9:25), want het Koninkrijk zou nog lang niet aanbreken. Daarom: schuil bij de HEERE. Messias de Vorst zou immers verworpen worden en Zijn Koninkrijk zou uitgesteld worden. Vers 8 zegt eigenlijk hetzelfde. *Den mens* in vers 8 is de toekomende Messias! Romeinen 6:14-15 bevestigt dat. Jezus Christus is de Zoon des mensen en Hij is de Mens die gestorven is voor de zonden van alle mensen. Vers 14: *Maar de dood heeft geheerst van Adam tot Mozes toe, ook over degenen die niet gezondigd hadden in de gelijkheid der overtreding van Adam, welke een voorbeeld is Desgenen Die komen zou.* En het laatste gedeelte van vers 15: *De genade Gods, die daar is van één Mens Jezus Christus, overvloedig is geweest over velen.* De overeenkomst nu met vers 9 is dezelfde, want de Messias was nog niet gekomen en was dus ook nog niet gestorven. Het volk kon nog niet zijn vertrouwen stellen op de Mens Jezus Christus. Het volk van God uit de tijd van Ezra en Nehemia konden uit de profetieën lezen dat de Messias zou komen. Toch moesten ze hun vertrouwen stellen op God en bij Hem hun toevlucht zoeken.

De "bijen" hebben Hem niet gewild

De verzen 10, 11 en 12 verwijzen naar het Nieuwe Testament en zijn dus ook profetisch. De strekking van deze verzen is dat de Erfgenaam, de Eerst-geborene, omringd wordt door vijanden. Ab legt uit dat die vijanden in de eerste plaats de heidenen zijn, maar dat later zelfs Zijn eigen volk tegen Hem opstond toen Jezus naar Pilatus moest en toen Hij aan het kruis ging. Zijn eigen volk heeft Hem niet gewild. Vers 10-11: *Alle heidenen hadden mij omringd; het is in den Naam des HEEREN, dat ik ze verhouwen heb. Zij hadden mij omringd, ja zij hadden mij omringd; het is in den Naam des HEEREN, dat ik ze verhouwen heb.*

Het is duidelijk dat de heidenen hier de vijanden zijn. In deze twee verzen wordt drie keer gezegd dat er iemand omringd werd. Ab legt uit dat het een profetie is en dat hier de Messias bedoeld wordt, die verworpen is door de heidenen. Met veel nadruk wordt in deze verzen ook twee keer gezegd dat Hij ze verhouwen (= overwonnen) heeft in de Naam des HEEREN. Waarom nu twee keer? Om duidelijk te maken dat Jezus Christus wel degelijk de volkeren heeft overwonnen, met de hulp van Zijn hemelse Vader.

Ab legt uit dat vers 12 veel dieper gaat en dat dit vers zeker nadere uitleg behoeft. Vers 12 blijkt een belangrijk vers. Als je hier niet weet waar het werkelijk om gaat, kun je bijvoorbeeld vers 22 ook niet begrijpen, waarop Ab later nog dieper op in zal gaan. Het moeilijke in vers 12 zit hem in de bijen die er genoemd worden. Deze bijen blijken een typologie te zijn van het volk Israël. Vers 12 is zoals gezegd een belangrijk vers en is meteen ook een keerpunt in psalm 118, samen met vers 13 en 14. Maar eerst wijdt Ab verder uit over vers 12: *Zij hadden mij omringd als bijen, zij zijn uitgeblust als een doornenvuur; het is den Naam des HEEREN, dat ik ze verhouwen heb.*

Ab legt nu iets meer uit over de bij en op welke manier deze in verband staat met het volk van God. De Bijbel, het Woord van God blijkt ook een belangrijke rol te spelen. De bij wordt ook wel immus genoemd. In het hebreuws betekent de bij **deborah** en is vrouwelijk. De dar is in het Hebreuws **dabar** en is mannelijk. De bij betekent in het grieks **logos**. Waarom is die bij nu zo belangrijk? Het is een typologie voor het volk van God. Belangrijk is dat aan

Israël, de Joden, het Woord van God is toevertrouwd (Romeinen 3:2). Het volk had het Woord, het zaad, wel ontvangen maar de Joden waren toch vijanden van God geweest, omdat ze God meerdere malen hadden verlaten. Het Woord brengt wijsheid voort (honing = **dabash** = wijsheid). Vergelijk ook Spreuken 2:6 en 4:4-7. Als we Gods Woord eten, dan smaakt het naar honing (Spreuken 16:24 en 24:13-14). Het is goed voor ons. Het Woord is in ons gezaaid en het brengt vrucht voort.

Ook aan Israël is het Woord gegeven om het te bewaren. Alleen Gods volk - de bij/immus- is onvruchtbaar gebleven en is nog steeds onvruchtbaar. Maar één bij (de moeder of moer) is wèl vruchtbaar, namelijk de koningin. Maria was wel vruchtbaar geweest en uit haar is Jezus Christus geboren. Het frappante is dat Maria maagd was. Een bij is ook maagd want ze plant zich voort door "partenogenese". Parteno-genese is Grieks voor geboorte uit een maagd. De vruchtbare bij, de koningin bepaalt zelf of ze eitjes bevrucht ja of nee. Zij heeft het zaad (het Woord van God). Als de koningin de zaadjes bevrucht, komen er vrouwelijke bijen en als ze besluit om niet te bevruchten, komen er mannetjes. Als er een mannetje wordt geboren spreek je van een maagdelijke geboorte. De Heilige Geest heeft het zaad in de schoot van Maria gelegd en Jezus Christus is dus van Godswege geboren. Het was dus ook een maagdelijke geboorte. Het zaad dat door God in Maria gelegd werd, was Het Woord zelf, de beloofde Messias voor het volk van God. Israël heeft het zaad wel ontvangen, ze hebben zelfs Het Woord in hun midden gehad. Toch is het volk van God onvruchtbaar gebleven en hebben ook geen vrucht ontvangen. Ze zijn de vijanden van God geworden toen ze Zijn Zoon aan het kruis nagelden want: *Hij is gekomen tot het Zijne en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen.* (Johannes 1:11). De vijanden in vers 12 van psalm 118 zijn de Joden. Ab legt uit dat de doornen een beeld zijn van de wet. Jezus Christus werd gekroond onder de wet, met een doornen kroon. Hij stierf. De wet leidt namelijk tot de dood (Romeinen 8:2). Christus is de vervulling der wet. Hij heeft door Zijn dood alles overwonnen: de volkeren, de dood, de duivel. Een doorn is een misvorming; er zou een tak of een blad moeten zitten. De doorn is de wet en was een noodoplossing om de mensheid weer dichterbij God te brengen. Het tegenovergestelde is gebeurd. De mens kwam meer en meer in opstand tegen God en uiteindelijk tegen Zijn Zoon.

Christus brengt heil door opstanding uit de dood

De verzen 13 t/m 21 zijn verzen die spreken over de opstanding uit de dood van Jezus Christus. Hij stond op uit de dood door de kracht van de Heilige Geest. Ab zal uitleggen dat Hij door Zijn dood Zichzelf verhoogd heeft en dat Hij óns mede verhoogd heeft. Dit alles is mogelijk geweest omdat Zijn Vader Hem tot heil is geweest. Die God is ook ons heil geweest (psalm 68:20).

:13 Gij hadt mij zeer hard gestoten, tot vallens toe, maar de HEERE heeft mij geholpen.

In dit vers wordt weer duidelijk dat Jezus Christus wel degelijk gestorven is en dat Hij wel degelijk het dodenrijk is ingegaan. Maar God is bij Hem geweest.

:14 De HEERE is mijn Sterkte en Psalm; want Hij is mij tot heil geweest.

Het Heil is hier Jezus Christus/Jeshua. Hij is de opstanding. God de Vader is Zijn Opstanding, Zijn Sterkte en Psalm geweest. God heeft Zijn heil en ons heil bewerkstelligt.

:15 In de tenten der rechtvaardigen is een stem des gejuichs en des heils; de rechterhand des HEEREN doet krachtige daden.

Dit vers is ook weer een profetie van de dingen die nog moesten komen. Jezus Christus heeft de dood overwonnen en in de tent der rechtvaardigen - dat is de hemel/eeuwigheid- zingen alle heiligen die behouden en gerechtvaardigd zijn door het geloof van Gods belofte en Heil. Het is de rechterhand des HEEREN die Zijn Zoon met kracht zou opwekken uit de dood.

:16 De rechterhand des HEEREN is verhoogt, de rechterhand des HEEREN doet krachtige daden.

De rechter hand des HEEREN is Jezus zelf. Hij is verhoogt door de krachtige, heilige arm van God: Jesaja 52:10 zegt: *De HEERE heeft Zijn heiligen*

arm ontbloot voor de ogen aller heidenen; en al de einden der aarde zullen zien het heil onzes Gods.

Zie ook Lucas 1:51, Psalm 33:10 en Jesaja 51:9. In al deze verzen wordt de machtige, krachtige en heilige arm van God genoemd, Die Hij Zelf ook is. In dit zestiende vers van Psalm 118 komt weer duidelijk naar voren dat God één is. Christus is God, de Rechterhand. De rechterhand Gods verhoogt ook ons tot in de eeuwigheid. Wat doet de linkerhand dan? Onder de linkerhand van Jezus Christus zullen de bokken staan (een ieder die verloren gaat) bij het laatste oordeel, onder de rechterhand de schapen (een ieder die behouden is). Het is niet duidelijk of het ook de linkerhand is die de scheiding maakt. Ab denkt eerder aan de rechterhand, omdat dit tenslotte de hand is die machtige en krachtige daden doet. Dat komt ook naar voren in de geschiedenis van Jozef en zijn zonen in Genesis 48:13-14: *En Jozef nam die beiden, Efraïm met zijne rechterhand tegenover Israëls linkerhand, en Manasse met zijne linkerhand tegenover Israëls rechterhand, en hij deed ze naderen tot hem. Maar Israël strekte zijne rechterhand uit en legde die op Efraïms hoofd, hoewel hij de minste was, en zijne linkerhand op Manasse's hoofd; hij bestierde zijne handen verstandelijk, want Manasse was de eerstgeborene.* Duidelijk is dat de rechterhand het eerstgeboorterecht geeft. Het eerstgeboorterecht werd alleen niet aan Juda maar aan Efraïm gegeven, hoewel hij de jongste was. Maar uit Efraïm is wél de gemeente voortgekomen! De rechterhand kwam op Efraïm terecht en niet op Juda. De rechterhand des HEEREN doet werkelijk machtige en krachtige daden!

:17 Ik zal niet sterven, maar leven; en ik zal de werken des HEEREN vertellen.

Toen Jezus opstond uit de dood zei Hij tegen Maria: *'Vreest niet; gaat henen, boodschapt Mijnen broederen....'* Vergelijk ook Psalm 22:23, waar het zelfde staat. Boodschapt het aan Mijnen broederen! Dus niet aan Israël of het volk!. Volgens Psalm 22 en ook volgens psalm 118:17 zou Hij zich in eerste instantie bekend maken aan Zijn broederen, net zoals Jozef overigens. Psalm 40:10-11 vertelt over de werken des HEEREN uit vers 17: *Ik boodschap de gerechtigheid in de grote gemeente; zie mijne lippen bedwing ik niet; HEERE, Gij weet het. Uwe gerechtigheid bedek ik niet in het midden mijns harten; Uwe waarheid en Uw heil spreek ik uit; Uwe weldadigheid en Uwe trouw verheel ik niet in de*

grote gemeente. Het evangelie wordt immers allereerst verkondigd aan de gelovigen, in de grote gemeente.

:18 De HEERE heeft mij wel hard gekastijd, maar Hij heeft mij ter dood niet overgegeven.

Christus is opgestaan uit de dood en Zijn lichaam heeft geen ontbinding gezien, maar God heeft Hem wel hard gekastijd (Jesaja 53:10).

:19 Doet mij de Poorten der gerechtigheid open, ik zal daardoor ingaan, ik zal den HEERE loven.

Jezus Christus is ingegaan in de gerechtigheid, in het Nieuwe Verbond, met de Hemelvaart.

:20 Dit is de Poort des HEEREN, door dewelke de rechtvaardigen zullen ingaan.

Dat zijn alle mensen die Jezus Christus hebben aangenomen als hun Heerser en Verlosser. De rechtvaardigen zullen de Eerstgeborene volgen

:21 Ik zal U loven, omdat Gij mij verhoord hebt en mij tot heil geweest zijt.

Dit vers maakt nog eens een keer duidelijk dat God Zijn Zoon tot heil/verlossing is geweest. God is daarmee ook ons genadig geweest, voor een ieder die Hem wilde aannemen.

De verworpen Steen werd de Hoeksteen

Jezus Christus werd verworpen door de bouwlieden. Wie zijn die bouwlieden? Dit is het Joodse volk: Handelingen 4:1: *Deze is de Steen, Die van u, de bouwlieden veracht is, Welke tot een Hoofd des hoeks geworden is.* De gelijkenis uit Matheus 21 over boze wijngaardiers laat ook zien wie die bouwlieden zijn. De landlieden in deze gelijkenis zijn de Joden. V. 37: *Zij zullen mijn zoon ontzien.*

De landheer is God en de wijngaard is het Koninkrijk Gods. Het Koninkrijk Gods zal van de Joden weggenomen worden en aan een ander volk worden gegeven dat wel vrucht draagt. God wilde namelijk dat Zijn volk Hem zou aannemen. Dat is tot op heden nog niet gebeurd. Het andere volk is Efraïm, de tien stammen, waaruit de gemeente is voortgekomen. Mattheüs 21:42: *Jezus zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen in de Schriften: De Steen, Dien de bouwlieden verworpen hebben, Deze is geworden tot een Hoofd des hoeks; van den HEERE is dit geschied en het is wonderlijk in onze ogen?* Hier haalt de Heere Jezus vers 22 en 23 van Psalm 118 aan! Ab legt uit dat in de gelijkenis van Mattheüs 21 het Koninkrijk Gods wordt uitgebeeld in de wijngaard én in de Steen. De Steen werd weggenomen van de bouwlieden (de Joden) en aan andere bouwlieden gegeven. De Steen is een beeld van Jezus Christus als Koning in Zijn Koninkrijk. Zie ook Psalm 118, Jesaja 8, 28 en Daniël 2.

:24 *Dit is de dag dien de HEERE gemaakt heeft. laat ons op denzelve ons verheugen en verblijd zijn.*

Het Nieuwe Verbond is aangebroken!

:25 *Och, HEERE, geef nu heil; och HEERE, geef nu voorspoed.*

Och HEERE, hosanna, och Jeshua geef heil, geef voorspoed in het Nieuwe Verbond. Geef nu heil betekent letterlijk hosanna.

:26 *Gezegend zij Hij, Die daar komt in den Naam des HEEREN!
Wij zegenen ulieden uit het huis des HEEREN.*

In het oude testament: de herbouwde tempel, in het nieuwe testament: hosanna in de hoge. Het huis des HEEREN is dus in de hoge!

:27 *De HEERE is God, Die ons licht gegeven heeft. Bindt het feestoffer met touwen tot aan de hoornen des altaars.*

Het Nieuwe Verbond is licht en het licht is gekomen. De touwen blijken een vlechtwerk te zijn van takken. Vlechtwerk zit dicht op elkaar. De takken worden gebonden. Wij, kinderen van God, zijn die takken: wij worden gebonden en geroepen om ons te voegen tot het feest met de takken (palmtakken) ter

gelegenheid van het Loofhuttenfeest. Vergelijk ook Mattheüs 21:8-9.

"Tot aan de hoornen des altaars" staat voor de dienst aan God. De hoornen wijzen op het Koningschap van Christus, onder het Nieuwe Verbond. Met het altaar wordt het altaar bedoeld uit Openbaring 6:9: *En toen Hij het vijfde zegel geopend had, zag ik onder het altaar de zielen dergenen, die gedood waren om het Woord Gods en om de getuigenis, die zij hadden.*

Hemels vooruitzicht door Gods genade

Ab sluit af door te zeggen dat deze Psalm misschien wel de ruggegraad is van heel het Psalmenboek. Het spreekt van de geschiedenis van het volk Israël, van onze hedendaagse positie met God en Zijn Zoon en van de wonderbare toekomst die voor ons bereid is. De Psalm spreekt vooral over het lijden dat Jezus Christus heeft moeten ondergaan voor ons. Maar halleluja, Hij heeft overwonnen en heeft Zichzelf verhoogd, alsook ons, door het offer dat Hij bracht!

:28-29 Gij zijt mijn God, daarom zal ik U loven; o mijn God, ik zal U verhogen. Looft den HEERE, want Hij is goed; want Zijne goedertierendheid is in der eeuwigheid.